

ו' חנוכה תשי"ט

לשר השרים ראש הממשלה כבוד מעלת דוד בן גוריון יצ"ו
עוז וברכה !

ענותך תרנני לשאול אותי מה דינם של ילדי נישואי תערובת, שהוריהם גם האב וגם האם רוצים לרשום את ילדיהם כיהודים. אנכי את שלומי אמוני ישראל, ששלמים ונאמנים לתורה, כפי שפירסוה חז"ל ונקבעו דבריהם בשולחן ערוך. ואין לי לא להוסיף על דבריהם ולא לגרוע מדבריהם כלום. וה' ירבה שלוםך ויגביר כחך וירוסם את כבודך בזכות מעשיך הנאמנים שלא ישכחו מעמנו לעולם*.

מוקירך עוז

ש"י עגנון

כדי שלא להוציא את הנייר חלק. לפני ארבעים וחמש שנים עשיתי את ימי הפסח בסג'רה ושמעתי שם בשם גר צדק זקן שאמר בקירוב כך, אתם שיש לכם זכות אבות כשאתם עוברים על דת של תורה, הקב"ה אינו מדקדק עמכם כל כך, אבל אנחנו, שאין לנו זכות אברהם יצחק יעקב, וכל זכותנו קיום המצוות ושמירת הדת, הקב"ה דן אותנו על כל עבירה קלה כחמורה.

ברשותך אוסיף דבר שלא נשאלתי עליו, דת ומדינה לעת עתה הן כשתי שכנות שאינן נוחות זו לזו. ואתה ששלום המדינה וטובת המדינה תלויים בכך, כדאי שתסודך ירך מלדון בענייני דת בין טוב בין למוטב, כדי שתהא דעתך פנויה לענייני המדינה. לואי שלא תראה בדברי שמץ של תוכחה וכיוצא בזה. רק משום שאני מוקיר אותך ומכבד אותך וחפץ בשלוםך הרשיתי לי לכתוב את שכתבתי.

ואתה שלום וכל אשר לך שלום

6th day of Hanukkah 5719
Talpiot, Jerusalem.

His Excellency,
Mr. David Ben-Gurion,
Prime Minister of Israel.

With blessings for strength.

You have honored me in your modesty, asking me about the status of children of mixed marriages, in instances where both parents desire to register their children as Jews.

Adhering to those in Israel who are faithful and loyal to the Torah as interpreted by the Rabbinic Sages and as established in the Code of the Shulhan Aruk, I have nothing to add or to subtract from these teachings.

May the Almighty preserve your well-being and strength and ever-increase your honor because of your faithful deeds which will always be remembered by our people.

With deepest respect,

S. Y. AGNON

So as not to leave the page blank:

Forty-nine years ago, when I spent the Passover holiday in Sejara, I heard a comment ascribed to an aged proselyte. It was reported somewhat as follows: You benefit from the Merit of the Fathers, so that when you transgress the laws of the Torah, the Almighty does not deal so strictly with you. But we do not possess that patriarchal merit, and our only virtue is through the actual performance of the *mitsvot* and the observance of the Law. Thus the Almighty judges us for every transgression, minor and major.

With your indulgence, I shall remark upon a matter about which I have not been asked. Religion and State are at present like two unfriendly neighbors. Since the peace and welfare of the State

depend upon you, it behooves you to refrain from dealing with matters of religion, for good or ill, so that your mind will be entirely free for affairs of State.

I trust that you will not find in my words a rebuke of any kind. I have written them only with the deepest feeling of admiration for you and with the earnest desire for your well being.

With kindest regards to you and your family,

S. Y. AGNON